

Luonnonvarakeskus koordinoi geenivaratyötä

Luonnonvarakeskus (Luke) muodostui vuoden 2015 alussa Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen, Metsäntutkimuslaitoksen, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen sekä Tiken tilastopalvelujen fuusioituessa. Luonnonvarakeskuksen toimialana on edistää uusiutuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön perustuvaa kilpailukykyistä elinkeinotoimintaa sekä hyvinvoinnin ja maaseudun elinvoimaisuutta. Luonnonvarakeskuksen tehtävänä on myös toimialallaan hoitaa geenivarojen monimuotoisuuden säilyttämiseen liittyvät tehtävät.

Toteutetun fuusion tavoitteena on synnyttää entistä vahvempi ja vaikuttavampi tutkimuslaitos, jonka osaamispohja on monialainen. Lisäksi muutos tehostaa toimintaa muun muassa kehittämällä tutkimusinfrastruktuuria ja parantamalla tietoa-aineistojen hyödyntämistä. Luke on Suomen toiseksi suurin tutkimuslaitos, jossa työskentelee noin 1600 tutkijaa ja avustavaa henkilöä noin 40 toimipaikalla ympäri Suomen.

Luke haluaa olla biotalouden suunnannäyttävä. Strategisesti tärkeät tutkimusalueet ovat uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvat biomassapohjaiset tuotteet ja energia, ruokajärjestelmä ja -turva, hyvinvointi ja terveys sekä kestävä luonnonvaratalous ja -politiikka. Toiminta, joka käsittää tutkimuksen ja laajat asiantuntijatehtävät, on organisoitu arvoketjuajattelun mukaisesti luonnonvaroihin ja seurantoihin, vihreään teknologiaan, liiketoimintamahdollisuuksiin, talouteen ja yhteiskuntaan sekä tilastopalveluihin. Asiakastarpeet ovat lähtökohta tutkimukselle, joka toteutetaan Luken monialaisuutta hyödyntäen tutkimusohjelmien ja -hankkeiden muodossa.

Suomessa geenivarojen suojelemiseksi on jo yli 10 vuoden ajan toteutettu maa- ja metsätalouden kasvigeenivaraohjelmaa ja eläingenivaraothjelmaa, joita seuraa ja kehittää maa- ja metsätalousministeriön asettama geenivaraneuvottelukunta. Koordinaatiosta vastasi aiemmin MTT ja metsäpuiden osalta Metla. Tämän vuoden alusta geenivarojen koordinaatio siirtyi Luonnonvarakeskukseen ja sen Vihreä teknologia -yksikköön. Yhden yksikön alle on nyt koottu monipuolinen osaaminen kasvien,

eläinten ja metsäpuiden geenivaroista. Kalageenivarojen sisällyttämistä eläingenivaraohjelmaan suunnitellaan. Luke säilyttää jo kalageenivaroja kalanviljelylaitoksissaan.

Geenivaratyössä keskeisinä tavoitteina on tärkeiden geenivarojen säilyttäminen ja tiedon saatavuuden edistäminen tutkimus- ja kehittämistarkoituksiin. Geenivarojen hyödyntämiseksi tutkimuksella on oma keskeinen roolinsa. Tutkimuksesta haetaan apua muun muassa tuotantokasvien jalostukseen, hedelmällisyyden parantamiseen ja tuotteiden jalostusarvon nostamiseen. Geenivarat voivat tulevaisuudessa olla tärkeitä ruokaturvan ja maaseudun kehityksen kannalta. Toisaalta tutkimus- ja kehitystyö tukee opetusta edistämällä geenivaratiedon saatavuutta ja tuo geenivarat lähelle kansalaisia esimerkiksi esittelypuistojen muodossa.

Suomessa on käynnissä tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän uudistaminen, jonka seurauksena tutkimuslaitosten saama valtion perusrahoitus vähenee asteittain neljänneksen. Tämä tarkoittaa nopeaa toiminnan tehostamista. Luken tutkimus- ja asiantuntijatyö, myös geenivarioihin kohdistuva, onkin uusien haasteiden edessä.

Eeva-Liisa Ryhänen

Eeva-Liisa Ryhänen on Luonnonvarakeskuksen (Luke) Vihreä teknologia -yksikön johtaja.

